

DEN RØDE LØBER

CHRISTINA BOUTRUP

DEN RØDE LØBER

Kinas fremmarch i Europa

GYLDENDAL BUSINESS

Den røde løber – Kinas fremmarch i Europa
Af Christina Boutrup
© 2014 Gyldendal A/S

Omslag: Stunfire/Søren Roed Schack
Sats: Pamperin & Bech Grafisk
Trykt hos Clemenstrykkeriet, Litauen 2014

ISBN: 978-87-02-15700-0

1. udgave, 1. oplag

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner,
der har indgået aftale med Copy-Dan, og kun inden for
de i aftalen nævnte rammer.

Gyldendal Business
Klareboderne 3
1001 København K
Tlf.: 33 75 55 55
www.GyldendalBusiness.dk

INDHOLD

INDLEDNING: DEN NYE KINA-FAKTOR	7
1: WIN-WIN PÅ KINESISK	11
2: MILLIARDER PÅ ARBEJDE	25
3: MINEEVENTYR I GRØNLAND	43
4: DEN ONDE CIRKEL	59
5: VERDENS STØRSTE MIDDELKLASSE	79
6: BRANDING PÅ KINESISK	97
7: MADE IN ITALY AF KINESERE	115
8: SVERIGES KRONJUVEL PÅ KINESISKE HÆNDER	133
9: HR. WANG KOMMER TIL BYEN	155
10: DE BLØDE VÆRDIER	173
11: MADE BY CHINA	191
12: KONSPIRATIONSTEORIER	207
13: DEN KINESISKE DRØM	227
LITTERATUR	247
TAK	253

INDLEDNING

DEN NYE KINA-FAKTOR

序言

Siden jeg for mere end ti år siden flyttede til Kina for at arbejde som korrespondent for Berlingske, har jeg fulgt landets udvikling tæt. Alligevel bliver jeg igen og igen overrasket over, hvor hurtigt Kina flytter sig. Jeg har rejst landet tyndt og med egne øjne set det kinesiske byggeboom i millionbyerne. Men jeg har også mødt vækstens fæle bagside i form af forgiftede floder, forurenede landbrugsjord og fattige bønder, der er blevet tvangsflyttet uden at få kompensation. En af vækstens konsekvenser er, at forskellen på rig og fattig nærmest er eksploderet, og lige under overfladen bobler en voksende utilfredshed i befolkningen.

Men der er også et andet Kina. Det nye fremadstormende og selvsikre Kina, som i stigende grad gør sig gældende på den

globale scene. Kinesiske politikere og forretningsfolk er blevet ombejlede gæster på de bonede gulve i hele verden, fordi de har penge på lommen. Ingen bortset fra menneskerettighedsforkæmpere vover at fornærme den kinesiske regering, som med et jerngreb natten over – og uden at begrunde det – kan lukke døren til det attraktive kinesiske marked.

Der er i dag en Kina-faktor i alle globale beslutninger – fra vores klima over verdenshandlen til menneskerettigheder og internationale indsatser i Syrien. Denne faktor dukkede for eksempel op på dansk jord under klimatopmødet COP15 i København i 2009, hvor alle havde undervurderet Kinas betydning. Den nye stormagt gjorde det klart, at landet ikke ønskede en bindende klimaaftale og slet ikke international kontrol af forurening. Og sådan blev det.

Derfor gælder det om at forstå Kina – og særligt Kinas entré i det gældsplagede og mere og mere fragmenterede Europa, som (måske netop derfor) er blevet kinesernes yndlingsregion, når det gælder investeringer. Men mange europæere har svært ved at samle trådene og klamrer sig derfor typisk til en blanding af stereotyper og skræmmebilleder.

Faktum er, at kineserne ved meget mere om os, end vi ved om dem. I årtier har de studeret på vestlige universiteter og læst vestlig litteratur, mens man i Vesten først inden for de seneste fire-fem år for alvor er begyndt at interessere sig for, hvordan kineserne tænker. Selvom tusindvis af unge over hele Europa i dag studerer kinesisk sprog og kultur, er der stadig lang vej, og det giver kineserne en konkurrencefordel, at de kan tage det bedste fra begge verdener. Og at vi i Europa har en tendens til at undervurdere Kina.

Mange forbinder stadig kun Kina med rismarker og samlebånd. Begge dele findes stadig, men landets vækst har med

raketfart forandret hele verdens fabriksal til verdens største pengetank. Og pengestrømmen mellem Kina og Europa er vendt. Hvor det før var europæernes penge, der fandt vej til Kina som investeringer og betaling for varer, er det nu kineserne, der rejser ud og investerer over hele verden.

Kina har skiftet gear, og Vesten er ved at blive overhalet indenom. Det gælder særligt det kapitalhungrende Europa, hvor kinesiske virksomheder strømmer til for at etablere sig enten ved at åbne salgskontorer eller gennem fusioner og opkøb.

Vi bliver derfor i stigende grad tvunget til at samarbejde med kineserne, og mange danskere skal i fremtiden vænne sig til at have kinesiske ejere og chefer på arbejdspladsen. Den slags gearskift giver altid nye udfordringer. Blot fordi vi sælger ud af vores virksomheder, behøver vi ikke at give køb på vores værdier. Snarere handler det om at tøjle fordommene og tage godt imod de mange muligheder, der følger med øget kinesisk indflydelse.

Der findes allerede en del engelsksprogede akademiske bøger om Kinas internationale ekspansion. Men der mangler en bog, som giver plads til andet end tal og ekspertvurderinger og i stedet fokuserer på de mennesker, det hele handler om.

Dette er derfor ikke en bog om Kina. Heller ikke om kinesiske virksomheder. Den handler om Kinas økonomiske, politiske og kulturelle fremmarch i Europa. Det er historien om, hvordan den røde løber bliver rullet ud for de rige kinesere i Europa – og hvad der sker, når vi inviterer dem indenfor. En vigtig del af billedet er også den lyssky fremmarch, der foregår via bagdøren i de svageste EU-lande. Når tæppet går ned, spiller den kinesiske regering de europæiske lande

ud mod hinanden med bilaterale aftaler, mens illegale immigranter fra Kina knokler under slavelignende forhold på europæiske fabrikker.

Kinas opkøbslyst i Europa bliver ofte sammenlignet med Japans fremfærd i 1980'erne, som endte med en lang og trætende periode med stagnation. Men sammenligningen giver ikke meget mening, for Kina har med sine knap 1,4 milliarder mennesker en befolkning, der er mere end ti gange større end Japans. Og Japan er ikke styret af et enkelt parti med obskure beslutningsprocedurer og udtalt hemmelighedskræmmeri. Derudover er og bliver størrelsen på det kinesiske marked Kinas trumfkort i det globale magt- og pengespil.

Desuden er det vigtigt at holde sig for øje, at den kinesiske regering stadig har mange muligheder for at stimulere yderligere økonomisk vækst. For eksempel når det gælder den finansielle sektor, hvor statens monopol på bankdrift ser ud til snart at blive brudt. Derfor skal vi indstille os på, at kinesernes indtog forsætter mange år fremover – om end i et lavere tempo – og at de presserende sociale og politiske problemer, de tager med sig, ikke forsvinder af sig selv.

Spørgsmålet er, om vi skal sætte en grænse for, hvad der er til salg og på hvilke vilkår. Hvor meget er kinesernes penge værd? Og hvad skal vi være særligt opmærksomme på, når vi handler med dem?

KAPITEL 1

WIN-WIN PÅ KINESISK

第一章

Duften af sød cigar rammer næseborene, så snart man træder ud af elevatoren på tredje sal og ind i House of Roosevelt, der er en af Shanghais mest prestigefyldte private klubber. Her er næsten fem meter højt til loftet, som er dekoreret med stuk og lysekroner, og man drages mod den lange, klinkebelagte gang med høje paneler og gamle døre i mørkt ædeltræ.

I disse ekstravagante lokaler sad de britiske topchefer i starten af 1900-tallet og kontrollerede handlen med blandt andet silke, te og opium for det store handelshus Jardine Matheson. Deres kontorer er her endnu. Næsten som de forlod dem, da de blev smidt ud af kommunisterne i forbindelse med magtovertagelsen i 1949.

Klubben ligger på Shanghais mondæne havnepromenade, The Bund, og medlemmerne tæller blandt andre den ver-

denskendte basketballspiller og nationalhelt Yao Ming. Det skyldes hans passion for vin. På anden sal findes nemlig en vinbar, som hævder at have det største udvalg i Kina.

Den dyreste flaske er en Bourgogne, som koster cirka en halv million RMB – omtrent 450.000 kroner. Verdensmarkedspriserne for Bordeaux og Bourgogne er steget kraftigt i de seneste år, og det er en direkte konsekvens af den stigende interesse for årgangsvine blandt nyrige kinesere. Det er bare et af mange eksempler på, hvordan kinesernes nye forbrugsmønstre har direkte konsekvenser for os her i Europa.

Rige kinesere er også begyndt at opkøbe vinslotte i Frankrig. Selvom investeringerne ofte bliver foretaget gennem selskaber, der er registreret i diskrete skattely, vurderer franske ejendomsmæglere, at mindst 60 franske vinslotte med tilhørende arealer er blevet solgt til kinesiske investorer i det seneste årti. Til stor ærgrelse for visse franskmænd, der opfatter kineserne som uciviliserede.

Mange har stadig et billede af kinesere, der blander dyre årgangsvine op med cola eller isterninger og bunder, fordi skål hedder *gan bei* på kinesisk – og betyder tørt glas. Men det er en fattig stereotyp, som undervurderer kineserne. Og det er farligt. Ikke bare når det gælder vin, men også på mange andre områder, hvor Kina er begyndt at gøre sig gældende. For eksempel inden for bilproduktion. De færreste har endnu hørt om Great Wall Motors, men ikke desto mindre er det kinesiske firma godt i gang med at ekspandere i Europa.

Det kom også bag på de fleste i Sverige, at kronjuvelen Volvo i 2010 blev overtaget af den kinesiske bilproducent Geely, som var mest kendt for sine dårlige kopier af europæiske biler.

Men det var kun begyndelsen på Kinas indtog i Europa. Samme år skete der nemlig et historisk skift, da omfanget af

kinesiske investeringer i Europa for første gang oversteg de europæiske investeringer i Kina. Pengestrømmen er vendt, og globaliseringen er gået ind i en ny fase, hvor det ikke længere handler om vestlige virksomheders udnyttelse af billig arbejdskraft i Kina, men om kinesiske virksomheders internationale ekspansion.

Kinesiske virksomheder er kravlet højere op i den globale fødekæde og erobrer i stigende grad markedsandele på europæiske virksomheders traditionelle hjemmebane. Disse nye spillere er ikke bare konkurrencedygtige på prisen, de er også leveringsdygtige i innovative løsninger, og så har de typisk adgang til billig finansiering og ikke mindst billig kinesisk arbejdskraft, som de tager med sig ud i verden.

Det er årsagen til, at Huawei – et stort kinesisk firma inden for telekommunikation – er blevet internationalt førende på sit felt og i disse år står for udrulningen af det nye 4G-bredbånd i Danmark. Også Bang & Olufsen har fået en kapitalindsprøjtning af en kinesisk partner, der skal hjælpe B&O-produkterne ind på det boomende kinesiske marked. Det samme er sket for den franske resort-kæde Club Med, som ønsker at vokse i Kina.

Kinesiske virksomheder har desuden overtaget den ungarske kemivirksomhed BorsodChem og norske Elkem, der er en af verdens største producenter af silicium. Den franske storbank Crédit Agricole har også fået kinesiske penge ind i to af sine datterselskaber, mens den tyske ingeniørkoncern Putzmeister er blevet opkøbt af den kinesiske storentreprenør Sany Heavy Industry.

Kinesiske entreprenører har solid erfaring fra det store byggeboom i Kina og er som et naturligt led i deres udvikling begyndt at byde ind på store infrastrukturprojekter i EU. Til

stor irritation for de europæiske konkurrenter bygger kinesere nu broer, jernbaner og motorveje i Europa.

Firmahistorier som disse afspejler, at Kina har været den største bidragsyder til den globale økonomiske vækst siden 2006. Desuden ventes Kina inden for ganske få år at overhale USA og indtage pladsen som verdens største økonomi.

Kina har et utal af dollarmillionærer og en hurtigt voksende middelklasse, og den store købekraft i landet med knap 1,4 milliarder mennesker begynder også at kunne mærkes i Europa, hvor kinesiske turister er blevet den mest attraktive målgruppe.

De fleste glæder sig over væksten i Kina på trods af de alvorlige sociale og miljømæssige konsekvenser, fordi den voksende velstand gavner virksomheder, der sælger alt lige fra grøn teknologi og landbrugsmaskiner til svinekød og Gucci-solbriller.

Men Kinas internationale ekspansion giver også anledning til panderynker. Først og fremmest fordi de pengestærke kinesere udfordrer Europas selvopfattelse og plads i verden. Men også på grund af landets globale fodspor og voksende indflydelse i blandt andet Afrika og Sydamerika, hvor kinesiske investeringer i minedrift vækker vrede på grund af dårlige arbejdsforhold og manglende hensyn til miljø og menneskerettigheder.

Kina har i mange år været et af de lande i verden, der har tiltrukket flest investeringer fra udlandet, og kinesiske virksomheder har også haft rigelig travlt med at investere hjemme i Kina. Men siden midten af nullerne er de for alvor begyndt at kigge uden for Kinas grænser. I første omgang for at sikre adgang til råstoffer til det energihungrende land. Men også for at få adgang til teknologi, knowhow og brands. En tendens,

der blev forstærket af finanskrisen, som slog kistebunden ud af Europa og USA i 2008.

Kineserne har set en gylden mulighed i den akutte pengemangel i Europa, som giver dem mulighed for at overtage historiske ejendomme på attraktive adresser og kendte virksomheder, som ellers ikke ville være til salg. Således er Kina nu den tredjestørste investor i verden efter USA og Japan, og Europa er blevet en populær destination blandt kinesiske investorer.

Den anerkendte amerikanske konsulentvirksomhed Rhodium Group estimerer, at kinesiske virksomheder i 2012 investerede 58,2 milliarder kroner i EU. Selvom det ikke engang svarer til en procent af de samlede udenlandske investeringer i EU, er der tale om en stejl vækstkurve fra et næsten usynligt niveau få år tidligere. Endnu vigtigere vurderer Rhodium Group, at tallet vil vokse dramatisk i de kommende fem år – og at beløbet allerede i 2020 vil være op til 40 gange større end i dag.

Til sammenligning stod amerikanske virksomheder i 2012 for en tredjedel af de udenlandske investeringer i EU. Men kinesiske virksomheder har først lige indledt deres internationale ekspansion, og Kina repræsenterer på mange måder Europas håb for fremtiden. Et opkøb eller en kapitalindsprøjtning fra et kinesisk selskab kan åbne døren til verdens største marked for blandt andet biler, mobiltelefoner, pc'er og vindmøller.

Derfor konkurrerer EU-landene ligefrem om at tiltrække kineserne og deres penge. Det giver – som vi skal se i denne bog – Kina frit spil til at købe sig til politisk og økonomisk indflydelse i det kapitaltørre Europa.

Kina er ikke længere blot et fjernt land i Østen, men en

betydelig magtfaktor i EU og resten af verden. Det er blevet en økonomisk supermagt, som er forbundet til Europa med en finansiel navlestreng.

Kina er rykket tættere på. Også i fysisk forstand. Den kinesiske regering arbejder nemlig målrettet for at etablere en ny silkevej, som via massive investeringer i moderne infrastruktur skal forbinde verdens folkerigeste land med Europa. Den nye silkevej giver kinesiske virksomheder mulighed for at sende varer til Vesteuropa på under to uger, mens det typisk tager seks uger med skib.

Kina er ligesom tidligere i historien blevet centrum for verdenshandlen og lever igen op til sit navn *Zhong Guo*, som på kinesisk betyder Riget i Midten. Da handlen via den gamle silkevej blomstrede for cirka 2000 år siden, var Kina den mest avancerede civilisation i verden, og senere, i 1200-tallet, var europæiske opdagelsesrejsende som Marco Polo ved at falde i svime over de tekniske vidundere i det rige Kina. Heriblandt kompas, krudt, papir og trykkekunst.

Det var under det ekspansive Han-dynasti (206 f.kr.-220 e.kr.), at Kina begyndte at åbne op for forbindelser til de vestlige områder. Kineserne brugte den attraktive silke som gaver til herskere vest for riget og etablerede karavanevejene gennem Asiens øde områder. Silkevejen er i virkeligheden et misvisende ord, fordi der reelt var tale om et netværk af handelsveje, der forbandt Kina med Mellemøsten og Europa.

Kina var i mange århundreder en stor kilde til inspiration og ny viden i Europa, men udviklingen gik i stå op gennem 1800-tallet, hvor det store land blev hærget af borgerkrige, hungersnød, naturkatastrofer og europæiske kolonimagters indtog. I 1900-tallet var Kina økonomisk underdrejet, og da Mao Zedong og Kinas kommunistiske parti grundlagde fol-

kerepublikken den 1. oktober 1949, var Kina et af verdens fattigste lande.

En af de første ting, Mao gjorde, var at smide alle udenlandske erhvervsfolk og missionærer ud af Kina. Han låste kort sagt døren til Riget i Midten, og den blev først åbnet igen to år efter hans død, da reformlederen Deng Xiaopeng i 1978 lancerede sine økonomiske reformer under overskriften „Den åbne dørs politik“.

Deng Xiaopeng var en lille, kæderygende mand med store visioner, og han indså hurtigt, at hvis Kina nogensinde skulle blive til andet end et risproducerende uland, så skulle man forsigtigt slippe markedskræfterne fri og genoptage handlen med andre lande.

Formålet med den nye, åbne udenrigspolitik var at lokke udenlandske virksomheder til at investere i Kina – i første omgang i særlige økonomiske zoner – og dermed skabe vækst og arbejdspladser. Det blev udgangspunktet for det økonomiske mirakel, som andre udviklingslande i dag beundrer.

I Europa vækker Kina mest fascination og drømme med sine store tal og vilde dimensioner. Men også frygt, fordi landet stadig bliver styret af et enkelt parti, som er gennemsyret af korrupktion og nepotisme og ikke skyr nogen midler for at fastholde sit greb om magten.

I nabolande som Japan, Korea og Filippinerne føler man sig truet af Kinas voksende militærbudget og de hyppige sammenstød i Det Østkinesiske Hav og Det Sydkinesiske Hav, hvor man strides om territoriale rettigheder og adgangen til store forekomster af råstoffer.

Spørgsmålet er, hvordan Kina i fremtiden vil bruge sin voksende indflydelse i verden. Kommunistpartiet med præsident Xi Jinping og premierminister Li Keqiang i spidsen for-

sikrer gang på gang, at Kina kun har fredelige hensigter og ikke udgør en trussel mod andre lande.

Lidt skepsis er dog på sin plads her. Vi har at gøre med et land med en regering, der bruger flere penge på at kontrollere sine egne borgere end på sit militær. En regering, som hemmeligstempler omfattende undersøgelser af jordforurening i store dele af landet og afskærer dets borgere fra klar besked om helbredsrisici. Transparens er i det hele taget en mangelvare i Kina – både i staten og i erhvervslivet – og derfor kan det være svært at vide, hvem man handler med, når man indgår forretningsaftaler med kinesiske virksomheder.

Det får europæiske politikere og erhvervsfolk til at stille sig selv og hinanden følgende spørgsmål: Hvad er kineserne ude på? Hvad driver dem? Er der en grænse for deres indtog i Europa? Og hvordan vil det påvirke vores velstand og samfund på sigt?

De spørgsmål giver denne bog svar på.

Vi rejser i kinesernes fodspor til blandt andet Grønland, Letland, Østrig, Holland, Sverige og Italien for at forstå, hvad kineserne søger, og hvorfor de pludselig har så travlt med at købe ejendomme, maskiner, virksomheder, teknologi og varemærker i Europa.

Undervejs møder vi erhvervsfolk, eksperter, embedsmænd og politikere samt nogle af de stenrige kinesere, som er på jagt efter investeringsmuligheder i Europa. Og som ikke altid er så strategiske, som man skulle tro, men i høj grad lader sig styre af maveførmelser og gode relationer.

Bogen giver også et bud på, hvad et lille land som Danmark skal gøre for at få mest muligt ud af Kinas vækst. Kodeordet er samarbejde. Både med kineserne og internt i EU.

Kinesere kan godt lide at tale om win-win-samarbejde.

Win-win hedder *suan ying* på kinesisk, og det betyder rent faktisk, at begge parter vinder lige meget. Det lyder flot, men det er en fed kliché, som ofte bliver brugt om noget, der er for godt til at være sandt. I stedet opdager man, at win-win har en helt anden betydning på kinesisk: Vi vinder begge, men jeg vinder mest.

Der er en klar tendens til, at kineserne i disse år vinder lidt mere end deres handelspartnere, fordi de både har penge og adgang til det lukrative kinesiske marked.

Hvordan skal vi forholde os til det? Skal vi bare acceptere det? Det korte svar er ja. For alternativet er værre. Det er nemlig ofte et spørgsmål om at overleve på sigt.

Tilbage i Shanghai er House of Roosevelt ikke bare en eksklusiv klub. Den er også et billede på det moderne Kina. Et Kina med en voksende gruppe af succesfulde erhvervsfolk og kulturpersonligheder, som tilhører den globale elite. Det er den type mennesker, som altid bliver inviteret indenfor i varmen hos andre indflydelsesrige folk, uanset hvor de rejser hen i verden.

Den kinesiske regering brugte bygningen helt frem til 2008, hvor den blev overtaget af Roosevelt-familien, som har renoveret den nænsomt og meget tro mod fortiden. Det er også en Roosevelt, som er formand for klubben. Tweed Roosevelt er oldebarn til den tidligere amerikanske præsident Theodore Roosevelt og nevø til Franklin D. Roosevelt.

Klubben har også medlemmer fra Shanghais politiske top, men de kommer her ikke så ofte længere. Det kan skyldes, at Kinas nuværende præsident, Xi Jinping, har gjort det til sin mission at slå ned på den omfattende korrupsion i landet. Det sker blandt andet ved at gå efter embedsmænd, som misbruger deres magt og tager imod bestikkelse. Overdådig livsstil er

det mest åbenlyse tegn på korrupsion, og derfor vælger mange at holde lav profil eller at sende deres sorte penge ud af Kina, hvor bortrejste børn eller forretningspartnere sørger for at få dem investeret fornuftigt.

Kinesiske ejendomsudviklere er således begyndt at indtage de mest eksklusive adresser i Paris, London og Beverly Hills – ofte med immigration for øje. Ifølge en undersøgelse foretaget af det Shanghai-baserede researchfirma Hurun Report er 64 procent af Kinas rige – folk med værdier for mere end ni millioner kroner – i gang med at immigrere eller planlægger at gøre det.

Forklaringen er, at mange af landets mest succesfulde entreprenører (ofte tidligere embedsmænd) har fået lov til at udnytte hullerne i det kinesiske retssystem, mens de har opbygget deres forretningsimperier sideløbende med de økonomiske reformer. Men nu begynder fælden at klappe, og derfor fosser pengene ud af Kina.

Lige uden for de buede, sprossede vinduer i House of Roosevelt er der frit udsyn til byens imponerende skyline. Skykraberne på den anden side af Huangpu-floden står side om side og leverer hver aften et imponerende lysshow med reklamefilm, der kæmper om at fange øjnenes opmærksomhed.

Shanghai er Kinas finansielle centrum og bliver ofte betegnet som landets *flagship*-butik – eller udstillingsvindue – fordi byen viser det nye, moderne Kina, som kineserne er så stolte af. Byen har knap 24 millioner indbyggere og ventes at vokse til 30 millioner i 2030.

For 100 år siden gik Shanghai under navnet Østens Paris, fordi byen var Asiens centrum for både handel og mode og tilbød en dekadent livsstil for de mange udlændinge, som arbejdede og boede i de europæiske handelskoncessioner. Dengang

kunne man kigge ud på den travle havn, hvor skibe afleverede opium i store mængder og blev lastet med te og silke til hjemrejsen.

Selvom opiumskrigen ikke fylder ret meget i de europæiske historiebøger, bliver kinesiske skolebørn undervist i emnet, fra de er helt små. Alle kender historien om briternes opiumshandel og invasion i 1840, som kostede op mod 25.000 kinesere livet. Desuden mistede Kina Hongkong til briterne, som først afleverede øen tilbage i 1997.

Ydmygelsen over at være underlagt fremmede magter sidder stadig i bevidstheden på den moderne kineser, og den giver grobund for en voksende selvbevidsthed og nationalisme i dagens Kina.

Kineserne har prøvet at være undersåtter i deres eget land. Sådan er det absolut ikke længere. Alligevel bliver kineserne ofte ikke opfattet som ligeværdige partnere. Jeg har flere gange oplevet, at danske erhvervsfolk og især politikere ser ned på Kina – både forretningsmæssigt og kulturelt. De vælger at bruge deres taletid i medierne og til officielle møder på at fortælle kineserne, hvad Danmark kan gøre for Kina. Den korte udgave af de lange skåltaler er som regel, at danske virksomheder er teknologisk i front og derfor vil være oplagte til at løse Kinas store miljømæssige og sociale problemer.

Det kom for eksempel til udtryk, da Københavns socialdemokratiske overborgmester Frank Jensen blev interviewet over telefonen til P1 Morgen og skulle fortælle om samarbejdet med venskabsbyen Beijing.

Det gik fint, da han skulle fortælle, hvad Beijing kan lære af København. Det handlede naturligvis om grøn omstilling og vedvarende energi.

Der blev først stille i røret, da han skulle svare på, hvad Kø-

benhavn kan lære af kineserne, og derefter sagde han, at han jo meget gerne ville have kineserne til at investere i Danmark, så de kan skabe vækst og arbejdspladser.

„Skal jeg forstå det sådan, at vi ikke kan lære noget af kineserne, men bare gerne vil have deres penge?“ spurgte journalisten.

„Ja, det kan du godt sige,“ svarede overborgmesteren med et usikkert grin.

Den danske selvopfattelse stemmer ikke altid overens med den nye og benhårde virkelighed, som virksomhederne navigerer i på verdensmarkedet. En ny kinesisk virkelighed, hvor hæderkronede virksomheder som Vestas og FLSmidth ikke længere kan tage succesen for givet, selvom de har været globalt førende i mange år.

At det er farligt at undervurdere kineserne, fandt danskerne også ud af i 2013, hvor en kinesisk skoleklasse fra Shanghai i det famøse tv-program 9.2 mod Kina tævede en dansk skoleklasse fra Aarhus i næsten alle tænkelige discipliner. Kineserne var endda dygtigere til samarbejde, hvilket var meget overraskende, fordi det er noget, danskere altid hævder at være særlig gode til – ikke mindst tværfagligt.

Debatten i de danske medier var rødglødende, og det kom blandt andet frem, at den kinesiske skole var en eliteskole for nogle af Shanghais klogeste børn. Men det ændrer ikke på sagens kerne. Nemlig at den danske selvopfattelse blev udfordret. Selvtilstrækkelighed er en farlig tendens, som kan føre til stagnation, fordi man mister den grundlæggende nysgerrighed, åbenhed og sult, der skal drive ethvert kreativt samfund.

Når kineserne investerer i vinslotte, er det ikke bare, fordi de kan lide vin og ser det som en god investering. Men også fordi de vil lære af de bedste. Præcis som man har gjort i andre

industrier, hvor den kinesiske regering har tvunget udenlandske virksomheder til at indgå partnerskaber med lokale virksomheder for at få adgang til viden om for eksempel vindmøller, solceller og spillefilm.

Kina mangler stadig at komme med sit svar på en ny iPhone, men er rigtig langt fremme, når det handler om at udvikle højhastighedstog, supercomputere og rumfartøjer. Vinkendere har endda måttet sande, at kineserne nu også er i stand til at producere god vin. Den dyreste kinesiske rødvin hos House of Roosevelt hedder Jiabeilan og koster 1880 RMB eller cirka 1700 kroner.

Kinesiske vine er så småt begyndt at give franske vine baghjul i blindsmagningstests, og Kina ventes i 2014 eller 2015 at overhale Australien som verdens største vinproducent.

Lige siden Deng Xiaopengs beslutning om at åbne døren til Riget i Midten har kineserne suget vestlig kultur til sig. Det har på mange måder forandret Kina. Men nu er det slut. Kina vil ikke længere tillade massiv påvirkning fra Vesten. Nu er det Kinas tur til at påvirke verden. På godt og ondt.

